

CATEDRA DE CRESTINISM ORTODOX

INFORMATII PENTRU STUDENTI SI ALTE PERSOANE INTERESATE

- Specialitatea Stiinta religiilor (crestinismul ortodox) de la Erfurt are ca obiect de studiu investigarea religiei ortodoxe de-a lungul istoriei ei neintrerupte, de la biserica primara pana in contemporaneitate.
- Studiul priveste specificitatea organizatiei dogmaticii evlaviei sau pioseniei bisericii ortodoxe precum si formele practicii credintei rezultand din aceasta, experientele de viata si activitatile practice.
- In punctul central sta cultura ortodoxa est si sud-est europeana, respectiv cele doua curente principale, cel greco-bizantin si cel slav (in mod special rusesc) ale ortodoxiei, ca si traditiile ortodoxe ale anumitor tari balcanice (Romania, Bulgaria, Iugoslavia/Serbia).
- Altfel decat teologia, Stiinta religiilor priveste din afara (in special si critic) fenomenul cultural ortodox.
- Ca factor (printre altele), religia ortodoxa are urmasi multilaterale pentru realitatea culturala si sociala a multor tari est si sud-est europene. Descrierea interactiunii dintre ortodoxie si societate reprezinta un continut central al studiului.
- In plus, se urmareste o actiune interdisciplinara. Cooptarea altor domenii de studiu reprezentate la universitatea din Erfurt, cum ar fi literatura, lingvistica, istoria sau stiintele sociale, sunt parti componente ale studiului.
- Pentru a impartasi competenta culturala care este necesara studiului religios-stiintific al culturilor ortodoxe est si sud-est europene, oferta de studiu actuala cuprinde de asemenea cursuri de limba pentru incepatori in greaca veche si noua si in limba veche bisericeasca slava/rusa. Sunt prevazute de asemenea deplasari si excursii pentru studii, precum si practica in strainatate.
- Un punct important al studiului Stiinta religiilor (crestinismul ortodox) consta in comparatia interculturala realizata intre diferite culturi ortodoxe, precum si cea intre lumea ortodoxa pe de o parte si cultura occidentala pe de alta.
- Religia ortodoxa, in special in contemporaneitate, intra intr-un contact multiplu, uneori chiar conflictual, cu sfera profana. Conflictele intre religie si modernitate sau intre religie si filozofie, respectiv stiintele naturii, necesita o atentie deosebita.
- Stiinta religiilor (crestinismul ortodox) poate fi studiata in cadrul studiului religiilor ca materie principala sau secundara. Ca toate directiile de studiu ale facultatii de filozofie ale universitatii din Erfurt, desfasurarea studiului se structureaza intr-un studiu de sase semestre pentru obtinerea titlului de Bacalaureus, urmat de un studiu facultativ de masterat de inca trei semestre, pentru obtinerea gradului academic Magister Artium. De asemenea exista posibilitatea -si pentru absolventii din alte domenii-, sa se inscrie ca doctoranzi in specialitatea Stiinta religiilor (crestinismul ortodox).

Obiectul de studiu

Specialitatea de studiu Stiinta religiilor (crestinismul ortodox) de la Universitatea din Erfurt reprezinta o noutate, fiind vorba in primul rand despre un domeniu de cercetare care pana in prezent a fost tratat doar general si marginal. In al doilea rand, este vorba despre un domeniu pana acum unic in spatiul german. O includere religioasa, culturala si stiintifica sistematica in acest spatiu larg, care prin rasturnarile social-politice de la sfarsitul secolului XX, a castigat din nou in importanta, a ramas pana acum in afara preocuparilor. Pentru a adanci aceasta legatura, facultatea din Erfurt, sectia Stiinta religiilor (crestinismul ortodox) si-a luat ca sarcina sa adanceasca aceasta legatura. Au fost atrase in primul rand culturile ortodoxe europene cu cele doua curente ortodoxe principale, cel greco-bizantin si cel slav (in special cel rus). Pana acum au fost cercetate si predate probleme din

domeniul ortodoxiei est și sud-est europene, în special în cadrul direcțiilor de cercetare istorice, slavistice și teologice. În cadrul studiului de la universitatea din Erfurt se încearcă, din contra, să se stabilească o privire științific-religioasă asupra lumii ortodoxe ca punct de cercetare de sine statator și în același timp de a-l situa într-o perspectivă completă cultural-științifică (prin valorificarea rezultatelor altor discipline sociale și spirituale). Alături de modalitățile de abordare teologice (orientate apologetic multilateral), Știința religiilor se definește printr-o perspectivă exterioară socială și cultural-științifică, uneori critică, asupra opiniilor de învățare, istorie și adevăr social ale apartenenței la ortodoxie.

Primul scop al disciplinei de studiu Știința religiilor (creștinismul ortodox) la universitatea din Erfurt este împărtășirea cunoștințelor de bază asupra formelor variate sub care se prezintă creștinismului ortodox, dar în același timp și asupra unității și unicității sale. Creștinismul ortodox constă din mai multe biserici autocefale, respectiv autonome, legate între ele într-o unitate de conciliu, și are la bază o lungă și neîntreruptă istorie, începând cu biserica primară. În mod concret, atenția este dirijată asupra zonei est și sud-est europene, asupra spațiului geografic în care ortodoxia a apărut, s-a stabilit și s-a dezvoltat în continuare de-a lungul secolelor. Nu este de trecut cu vederea că în acest teritoriu trăiesc încă și astăzi mai mult de 3/4 din ortodocșii din întreaga lume. Aceasta cuprinde în particular biserica ortodoxă greacă (de la epoca bizantină până la statul neo-grec), ortodoxia rusă din perioada creștinării până în era post-sovietică, precum și tradițiile specifice țărilor balcanice (de ex. România, Bulgaria, Iugoslavia/Serbia), în care marea majoritate a populației aparține ortodoxiei. În afara de acestea, există minorități însemnate ortodoxe în țările învecinate (Albania) și grupe de credincioși ortodocși în țările din Europa centrală (Polonia, Cehia, Slovacia), precum și în Finlanda. Dobândirea de cunoștințe despre limba din teritoriile respective (actualmente greacă veche, neo-greacă, limba bisericească veche slavă/rusă) și adăugări complementare din disciplinele înrudite (de ex. istoria est-europeană) încearcă să ofere în Erfurt o privire mai profundă asupra unor teme specifice filologice, culturale, istorice și spirituale din câmpul larg al ortodoxiei răsăritene. În al doilea rând se va avea în vedere prezența ortodoxiei în alte părți ale lumii de astăzi, de la orientul apropiat, peste Europa de vest, până în America și Australia. Lumea modernă, globalizată, cu multiple interferențe religioase și culturale între popoare și națiuni, ne impune să luăm în discuție în profunzime prezența, importanța internațională precum și difuziunea culturală a creștinismului ortodox și marginalizarea sa în discursul occidental.

Un al doilea scop al acestui studiu la universitatea din Erfurt este cercetarea multidisciplinară a formelor de exprimare a experienței ortodoxiei, pioseniei și experienței de viață, importanța existenței lor precum și imprimarea lor în structurile, formele de organizare, consecințele sociale, mentalitățile și modelele de comportament care rezultă din ele sau sunt tradiționale. Ca în orice religie, există și în ortodoxie forte în lucru care aduc la suprafață divergente practice ale relațiilor internaționale, individuale sau colective și prin această ordine sociale diferite. Ortodoxia, ca factor de sine statator, alături de alți factori culturali, poate fi privită ca una din premisele sub care unicitatea culturilor est și sud-est europene ortodoxe s-au format, pentru că această tradiție religioasă este înrădăcinată adânc în conștiința și în mentalitatea colectivă a acestor popoare. Interesul va fi îndreptat asadar aici asupra ortodoxiei dintr-o perspectivă empirică (cum ar fi sociologia, psihologia, etnologia și semiotica religioasă), deoarece ortodoxia stabilește ca obiect al istoriei culturale, în cursul interacțiunii cu câmpurile culturale respective, procese sociale de lungă durată, dând naștere la acțiuni specifice, conform unor metode de soluționare proprii. Asemenea influențe pot fi observate în special între stat și biserică în Europa de est și sud-est, într-o legătură strânsă între națiune și biserică, în politizarea ortodoxiei ca și în relația cu lumea occidentală, în multe puncte, curente care sunt întârziate și care se desfășoară altfel în cadrul fenomenelor de secularizare, de decrestinare și anticlericale.

Un al treilea scop al acestei discipline de studiu la universitatea din Erfurt este observarea și cercetarea sistematică și comparată a formelor multiple de exprimare a creștinismului ortodox, pe

baza modificarilor culturale diferite respective, atat in epocile trecute, cat si in contemporaneitate. La analiza diferentierilor geografice, culturale, lingvistice si istorice a fiecarei biserici si culturi ortodoxe, nu trebuie trecute cu vederea aspectele culturale comune si comparabile. De aceea pot fi promovate in Erfurt in special lucrari si proiecte de cercetare care depasesc spatiul ingust al unei regiuni si care faciliteaza prin preponderenta lor studiul comparat intre doua sau mai multe traditii si culturi ortodoxe. Aceasta va aduce cu siguranta o intelegere mai buna a crestinismului ortodox si va clarifica specificitatile vechilor biserici ortodoxe in aspectele lor concrete diferite. Prin aceasta, o importanta deosebita prezinta in continuare cercetarea legaturilor istorice, a influentelor reciproce si a conflictelor ortodoxiei cu traditiile crestine occidentale, respectiv cu catolicismul si protestantismul, pentru ca acestea au influentat in mod decisiv constiinta de sine a popoarelor ortodoxe. Nu este de trecut cu vederea ca ortodoxia a avut conflicte si cu alte traditii religioase (de ex. cu religii ale lumii antice sau cu islamul) si cu alte miscari (cum ar fi sectele) si ca ea, in lumea moderna, a ajuns in contact si adesea in conflict cu diferite concepte sau modele de explicare ale lumii nereligioase (de ex. cu Marxism-Leninismul sau cu imaginea fizicii moderne asupra lumii). Aceste interferente necesita un studiu mai aprofundat, deoarece lumineaza aspecte de baza ale interactiunii continue a ortodoxiei ca sistem conceptual si simbolistic deosebit, cu alte complexe culturale si cu procesele consecutive de insusire a ideilor acestora, ca rezultat al acestei interactiuni.

Prin cel de-al patrulea scop al disciplinei de studiu Stiinta religiilor (crestinismul ortodox) de la Erfurt se largeste perspectiva confesional-istorica referitoare la problema continuitatii modelelor de gandire si de exprimare religioasa (sau parareligioasa) in contexte nereligioase, tocmai in sensul unei durabilitati cultural-istorice. Prezinta importanta necesitatea aducerii la lumina a acestei capacitati de durabilitate a categoriilor si structurilor initiale inspirate religios, urmand sa se dezvolte astfel o modalitate de abordare cultural-istorica (care formeaza o punte de legatura peste ani, peste secolele post-crestine catre fenomenele culturale ale timpurilor noi pana in modernism si postmodernism). Problema conducatoare in acest punct important si central al cercetarilor este: in ce masura anumite aspecte culturale seculare trebuie privite ca postreligioase si astfel ca fiind influentate religios? (drept exemple ar fi de dat sistemele de intelegere din stiinta si arta, filozofie si esoterica, riturile zilnice, sarbatorile calendaristice, experientele psihedelice si modelele de vorbire frazeologica). Aici munca interdisciplinara vizind alte discipline reprezentate la universitatea din Erfurt, cum ar fi literatura, limbile, istoria precum si diferitele discipline sociale, constituie o parte a cercetarii religios-stiintifice a culturii ortodoxe. In acest fel este posibil un acces la religie (cea ortodoxa), care permite si elaborarea unor teze privind promovarea sau franarea dezvoltarilor sociale contemporane (modernizare, civilizare, diferentiere) prin anumite forme de evlavie sau piosenie ale unei revizuirii istorice. Notiuni constitutionale raspindite cum ar fi secularizarea sau modernizarea pot fi astfel descrise diferentiat.